

شرکت مالی بین‌المللی

تفاوت‌های وام‌های IFC با وام‌های بانک جهانی (IBRD) در این است که برای اعطای وام توسط بانک جهانی، ارائه تضمین نامه دولت متبوعه ضروری است، اما شرکت بین‌المللی مالی به چنین تضمین نامه‌ای نیاز ندارد.

شرکت مالی بین‌المللی اکنون دارای ۱۲۸ عضو و سرمایه مجاز ۶۵۰ میلیون دلار می‌باشد. قابل ذکر است که شرکت طی تقریباً سی سال فعالیت گذشته خود در تقریباً همه بخشهای اقتصادی، فی‌المثل پروژه‌هایی در زمینه معادن سنگ تا پروژه‌های پتروشیمی با تکنولوژی بالا سرمایه‌گذاری نموده است. بطوریکه نسبت توزیع دارائی IFC در بخشهای مختلف در سال ۱۹۸۵ به ترتیب ذیل بوده است: صنعت کاغذ و چوب (۴/۹ درصد)، انرژی و معادن (۶/۰ درصد)، تورسیم و خدمات (۹/۰ درصد)، کودهای شیمیائی، مواد شیمیائی و پتروشیمی (۹/۵ درصد)، فولاد و سیمان (۱۳/۰ درصد)، مواد غذایی و کشاورزی (۱۵/۲ درصد) بازارهای سرمایه (۱۹/۰ درصد) و سایر بخشهای تولیدی (۲۳/۴ درصد).

منابع مالی IFC از سه طریق تامین میگردد: الف) سرمایه‌پرداخت شده توسط اعضاء، ب) درآمد حاصل از سرمایه‌گذاریهای گذشته، ج) استقراض از بانک جهانی و د) اخیراً از بازارهای مالی بین‌المللی.

فعالیت‌های شرکت طی سال مالی ۸۸

در تاریخ ۲۱ ژوئن ۱۹۸۴، هیئت مدیره شرکت بین‌المللی مالی برنامه پنج ساله‌ای (۱۹۸۵-۸۹) را که هدف آن افزایش سطح سرمایه‌گذاریهای شرکت به بیش از دو برابر بود تصویب کرد. این برنامه مربوط بود با افزایشی در سرمایه شرکت از مبلغ ۶۵۰ میلیون دلار بمبلغ ۱/۳ میلیارد دلار که همزمان مورد تصویب قرار گرفت. طی این دوره، IFC در نظر داشته است وام‌ها و فعالیت‌های سرمایه‌گذاری خود را رشد اساسی داده بطوریکه به سطح

شرکت مالی بین‌المللی (IFC) در سال ۱۹۵۶ بعنوان یکی از موسسات وابسته به بانک جهانی به منظور کمک به ترغیب جریان سرمایه‌های خصوصی کشورهای در حال توسعه و همیاری با موسسات خصوصی کارآ در این کشورها تاسیس گردید. بعلاوه IFC خدمات مشاوره‌ای مالی، حقوقی و فنی را برای بخش خصوصی فراهم می‌سازد.

این شرکت يك موسسه اعتباری و سرمایه‌گذاری بوده که موضوع فعالیت‌های آن از حیث مقصود، متمم عملیات بانک می‌باشد. شرکت مالی بین‌المللی در استقراض خود حتی از بانک جهانی وام میگیرد، و بطور کلی در کشورهای کمتر توسعه یافته که سرمایه خصوصی با شرایط مناسب در آن کمیاب است، در بخشهایی که از اولویت خاص اقتصادی برخوردار باشند سرمایه‌گذاری میکند. این بدان معناست که همراه با سودآوری يك پروژه موارد دیگری از قبیل افزایش درآمد ملی، پس‌اندازهای داخلی، درآمدهای ارزی و ایجاد اشتغال نیز از نظر شرکت مالی بین‌المللی مطرح می‌باشد. در این رابطه سعی میگردد تا از طریق انتقال تکنولوژی و مهارت‌های مدیریت، قدرت تولید در کشورهای کمتر توسعه یافته افزایش یابد. شرکت مالی بین‌المللی همچنین به حمایت از پروژه‌های مشترك ملی پرداخته تا فرصتی برای اختلاط دانش محلی با فنون و علوم و تکنیکهای موجود در بازار جهانی بدست آید.

یکی از معیارهای عمده شرکت مالی بین‌المللی برای سرمایه‌گذاری در يك کشور توسعه یافته، وجود شرکای با کفایت صنعتی خارجی در پروژه‌های مشترك است زیرا از نظر این شرکت سرمایه‌گذار داخلی دارای اطلاعات لازم از شرایط بازار داخلی، منطقه‌ای و همچنین بازار کار داخلی است و سرمایه‌گذار خارجی نیز اطلاعات تکنیکی مدرن و تجارب مدیریتی را در اختیار دارد.

مدت وام‌های شرکت برای هفت تا دوازده سال بوده که دوره‌های طولانی‌تری نیز مشاهده شده است. یکی از

مضافاً اینکه وضعیت مالی شرکت بنحو قابل توجهی تقویت گردید.

در سال مورد بررسی، هیئت مدیره شرکت تعداد ۹۵ فقره سرمایه‌گذاری جدید را جمعاً بالغ بر ۱/۳ میلیارد دلار تصویب نمود (یعنی ۳۸ درصد افزایش نسبت به سال قبل و ۸۳ درصد از آغاز برنامه پنج ساله). از این مبلغ ۱/۰۴ میلیارد دلار بصورت وام و سرمایه‌گذاری از جانب IFC بتنهائی و مابقی بصورت وامهای ترکیبی با مشارکت سایر بانکها بوده است. گسترش فعالیتهای IFC نمایانگر مشارکت فزاینده بخش خصوصی در کشورهای در حال توسعه عضو میباشند.

طی سال ۱۹۸۸، اوضاع اقتصادی در بسیاری از کشورهای عضو همچنان نامساعد باقی ماند، لیکن بهتر از وضعی بود که یکسال قبل از آن پیش‌بینی شده بود. مضافاً اینکه دورنمای کلی رشد در کشورهای در حال توسعه در میان مدت امیدوار کننده بنظر میرسد زیرا که بسیاری از دولتها سیاستهایی را جهت تشویق مشارکت بخش خصوصی در توسعه اقتصادی تعقیب مینمایند که انتظار میرود نتایج و آثار آن تا یکی دو سال آینده پدیدار شود.

قابل توجه اینکه در سال گذشته رقم پرداختی‌ها نیز بسیار بالا بود. مبالغ پرداختیها (بابت وامها و سرمایه‌گذاریها) جمعاً به سطح بی سابقه ۲/۳ میلیارد دلار، در مقایسه با ۱/۹ میلیارد دلار در سال مالی ۸۷ رسید. علت این امر، افزایش قبلی در حجم سرمایه‌گذاریهای تعهد شده برای سال مالی ۸۸-۸۷، سرمایه‌گذاریهای بزرگ در پروژه‌هایی که لازم بود تا تماماً و سریعاً متعاقب تصویب پرداخت گردند و خصوصاً پرداخت چند فقره وامهای بزرگ بوده است.

بخش عظیمی از سرمایه‌گذاریهای جدید شرکت طی سال مورد بررسی در آمریکای لاتین با اجرا درآمد که این امر نشانگر وجود امکانات خوب سرمایه‌گذاری در شرکتها در این منطقه و نیز این واقعیت که بخش خصوصی در بسیاری از کشورهای منطقه مزبور امکان دسترسی به تامین ارزی

بیش از ۷/۵ میلیارد دلار بالغ گردد. برنامه مزبور شامل اجرای چهار طرح جدید در زمینه اکتشاف انرژی و توسعه، تجدید سازمان اداری شرکتها، سرمایه‌گذاری در صحرای افریقا و توسعه بازار مالی میباشند.

در رابطه با اجرای برنامه مزبور، علیرغم وجود اوضاع اقتصادی نامطلوب در بسیاری از کشورهای در حال توسعه، شرکت با توجه به تعداد پروژه‌های تصویب شده و حجم سرمایه‌گذاریها در اجرای اهداف کلی خود در سالهای ۸۵ و ۸۶ موفق بوده است. قابل ذکر است که در سال مالی ۸۶، IFC اقدام به سرمایه‌گذاری در ۲۷۸ پروژه در ۷۲ کشور نموده که کل ارزش این سرمایه‌گذاریها بالغ بر ۲/۴ میلیارد دلار میباشند.

در سال مالی مذکور تعداد و میزان سرمایه‌گذاری IFC بشرح ذیل بوده است:

منطقه	تعداد(درصد)	میزان(درصد)
آمریکای لاتین	۳۳	۳۲
آفریقا	۲۹	۱۰
آسیا	۲۶	۴۲
اروپا و خاورمیانه	۱۲	۱۶

بنابراین از نظر تعداد سرمایه‌گذاری، آمریکای لاتین با ۳۳ درصد و از نظر میزان سرمایه‌گذاری، آسیا با ۴۲ درصد بالاترین سهم را داشته‌اند. بهر حال از لحاظ درآمد خالص و تعداد پروژه‌ها، تجربه دو سال اول نشانگر آنست که از نظر کمیت آنچه مورد انتظار بوده تقریباً انجام پذیرفته در هر حال حجم سرمایه‌گذاریها در آفریقا و آسیا کمتر از آنچه پیش‌بینی میشده بوده است.

IFC هرچه به آخرین سال برنامه پنج ساله جاری نزدیک گردیده فعالیتهای خود را گسترش اساسی داده و فعالیتهای خدماتی خود را تنوع بخشیده است. اهداف برنامه برای سال مالی ۸۸ کاملاً با اجرا درآمد و حتی سرمایه‌گذاریها در بسیاری از موارد از میزان پیش‌بینی شده سبقت جست.

از منابع تجاری ندارد میباشد. معذالک بلحاظ بازپرداختها و فروش سهام، سهم کشورهای مناطق آفریقائی، آسیائی، اروپائی و خاورمیانه در سرمایه بانك با کاهش کمی مواجه بوده، در حالیکه سهم آمریکای لاتین فزونی داشته است. قابل توجه اینکه کشورهای مناطق آفریقا، اروپا و خاورمیانه وامهای بیشتری را دریافت داشته‌اند در حالیکه کشورهای آسیا و آمریکای لاتین نسبتاً از سرمایه‌گذاریهای سهام بهره‌مند شده‌اند.

لازم به ذکر است که طی سال مالی ۸۸، هیئت مدیره شرکت سرمایه‌گذاریهای را جمعاً بالغ بر ۱۳۴/۹۵ میلیون دلار (۱۱۶/۸۰) میلیون دلار بصورت وام و ۱۸/۱۵ میلیون دلار بصورت سرمایه‌گذاری سهام) برای ۲۳ فقره سرمایه‌گذاری (BUSINESS VENTURES) از جمله پروژه‌های بازار سرمایه در آفریقا تصویب نمود.

IFC در حمایت از بخش خصوصی در صحاری حاشیه‌ای آفریقا فعالیتهای خود را نسبت به دو سال اولیه برنامه پنج ساله افزایش داد لیکن جای تاسف است که با توجه به نقش مثبت موسسات کوچک در توسعه اقتصادی این منطقه هنوز سهم سرمایه‌گذاریهای خالص در آفریقا در مقایسه با سهم کشورهای آمریکای لاتین پائین بنظر میرسد،

از کل رقم ۱/۳ میلیارد دلار سرمایه‌گذاریهای تصویب شده طی سال مالی گذشته، تعداد ۲۳ فقره پروژه جمعاً به ارزش ۲۸۴ میلیون دلار در کشورهای با درآمد سرانه کمتر از ۸۰۵ دلار در سال بوده (یعنی ۲۲ درصد از کل ارزش سرمایه‌گذاریها یا ۳۴ درصد تعداد پروژه‌ها را این مناطق شامل بوده‌اند). همانطور که از جدول فوق مشاهده میشود در آمریکای لاتین حجم سرمایه‌گذاریها همچنان رو به فزونی بوده‌اند. در آفریقا که معمولاً پروژه‌های کوچک مورد توجه است متأسفانه در تعداد پروژه‌ها افزایشی دیده نمیشود لیکن ارزش سرمایه‌گذاریها افزایش بسیار کمی داشته است. در منطقه آسیا نیز اگرچه هم تعداد و هم میزان سرمایه‌گذاریها افزایش نشان میدهد لیکن با توجه به فقر زیاد و وسعت این منطقه لازم است توجه بیشتری به افزایش واقعی وامها و سرمایه‌گذاریها داده شود. بهرحال لازم است تاکید بیشتری روی گزینش و کیفیت پروژه‌ها و اولویتهای بعمل آید و صرفاً بر تعداد پروژه‌ها اتکاء نشود. مضافاً اینکه فعالیتهای مربوط به صحاری آفریقا بعنوان يك اصل مهم در وظایف شرکت ادامه پیدا کند.

سرمایه‌گذاریهای IFC بخشهای مختلفی را دربر داشته است. این سرمایه‌گذاریها در زمینه‌های کشاورزی، صنایع

توزیع تعداد و میزان سرمایه‌گذاریها طی سال گذشته در کشورهای عضو از لحاظ منطقه‌ای بشرح ذیل میباشد:

	سال مالی ۸۷		سال مالی ۸۸	
	تعداد پروژه‌ها	مبلغ (میلیون دلار)	تعداد پروژه‌ها	مبلغ (میلیون دلار)
آفریقا	۳۳	۱۳۱	۲۳	۱۳۵
(سهم صحاری حاشیه‌ای آفریقا از آن میزان)	(۱۹)	(۷۴)	(۲۰)	(۱۲۸)
آسیا	۲۳	۲۲۶	۲۹	۳۰۶
آمریکای لاتین	۳۶	۴۱۰	۲۶	۶۱۸
اروپا و خاورمیانه	۹	۹۸	۱۶	۲۰۶
GEMIF, EMGF	۱	۱۵	۱	۵
جمع	۹۲ پروژه	۱۲۰ میلیون دلار	۹۵ پروژه	۱۲۷۰ میلیون دلار

حقوقی و درعین حال کمکهای مالی جهت سودآوری مجدد شرکت‌هایی که در حال ورشکستگی هستند میتواند نقش موثری در کاهش بدهیهای خارجی و توسعه داشته باشد. این بخش فعالیتهای IFC در حال رشد میباشد. طی سال مالی ۸۸، IFC دوازده فقره عملیات از این نوع را عهده‌دار بود. تعدادی از این عملیات شامل تجدید سازمان مالی گروه‌های بزرگ صنعتی بویژه در مکزیک بوده است که نتیجتاً بدهیهای این کشور تا حدی کاهش یافت. شرکت بین‌المللی مالی همچنین در زمینه خصوصی کردن موسسات دولتی در سال مالی گذشته بسیار فعال بود.

۳) توسعه بازار سرمایه- توسعه بازار سرمایه بخش اصلی فعالیتهای IFC است. سال گذشته شرکت دو عملیات سرمایه‌گذاری جدید در اوراق بهادار (در تایلند و برزیل) و نیز در عملیات تبدیل بدهی- سرمایه (در شیلی و فیلیپین) را عهده‌دار گردید. بعلاوه صندوق سرمایه‌گذاری بازارهای بین‌المللی (GLOBAL EMERGING MARKETS INV-FUND) که مکمل صندوق توسعه بازارها (EMERG-ING MARKETS GROWTH FUND-EMGF) خواهد بود توسط IFC تامین گردید. این صندوق از لحاظ اهداف مشابه^۴ EMGF است لیکن در درجه اول معطوف به سرمایه‌گذاران ژاپنی میباشد. بمنظور تقویت عملکرد بازارهای سرمایه در کشورهای در حال توسعه عضو IFC ده موسسه مالی محلی را حمایت نموده و عملیات سال مالی گذشته شامل کمک به سه شرکت در کشورهای در حال توسعه بمنظور افزایش دارائی آنها در بازارهای مالی بین‌المللی از طریق نشر اوراق بهادار بویژه اوراق قرضه اروپائی بود. در رابطه با عملیات IFC در زمینه انرژی، سرمایه‌گذاریها برای استخراج و اکتشاف نفت و گاز تمرکز داشته و دو فقره سرمایه‌گذاری جدید طی سال مالی ۸۸ تصویب شد.

۴) شرکت بین‌المللی مالی تلاشها را در جهت افزودن وجوه مورد نیاز برای سرمایه‌گذاریهای وام در بازارهای بین‌المللی ادامه داد. طی سال مالی ۸۸، IFC بالغ بر ۶۰۰

مواد غذایی، کشت و صنعت، پتروشیمی، نفت و گاز الکترونیک، نساجی، صنایع داروئی، صنایع خودروسازی، کشتی‌سازی، معادن، توریسم، ارتباطات و فعالیتهای مالی صورت پذیرفته است.

چنانچه قبلاً به آن اشاره شد برنامه پنج ساله IFC حاوی چهار برنامه ویژه جدید بود که بطور خلاصه پیشرفت هر یک در ذیل آورده میشود.

۱) صحاری حاشیهای آفریقا- فعالیتهای عادی سرمایه‌گذاری IFC در این منطقه بموازات برنامه‌های شرکت گسترش داشت. بالغ بر ۱۲۸ میلیون دلار در مقایسه با ۷۴ میلیون دلار در این منطقه سرمایه‌گذاری شد. بعلاوه، تلاشها در حمایت از بخش خصوصی در آفریقا با تاکید بر کمک به موسسات تولیدی کوچکتر ادامه یافت. واحد تسهیل پروژه‌های توسعه‌ای در آفریقا (AFRICAN PRO-JECT DEVELOPMENT FACILITY-APDF) که در سال مالی ۱۹۸۷ بصورت دو گروه در ابی‌جان و نایروبی تشکیل شد با موفقیت فعالیت خود را ادامه داد. APDF که توسط IFC اداره میگردد وسیله‌ای است برای تامین مالی حدود ۲۵ پروژه لیکن تقاضا برای خدمات واحد مزبور رو به فزونی است که بنظر میرسد این تسهیلات مستلزم افزایش میباشد.

ضمناً تشکیل صندوق تجارت آفریقا (AFRICA EN-TERPRISE FUND) در جریان میباشد. این صندوق توسط کارکنان IFC اداره خواهد شد و برای سرمایه‌گذاریهای کوچکتر از سرمایه‌گذاریهای معمولی IFC مثلاً در حدود ۱۰۰ هزار الی ۷۵۰ هزار دلار مورد استفاده قرار میگیرد. صندوق مزبور بطور کاملاً نزدیک با شرکای محلی سرمایه‌گذاری در کشورها فعالیت خواهد داشت. بدین منظور دفاتر منطقه‌ای شرکت در صحاری حاشیه آفریقا تقویت و مسئولیت‌های جدیدی بدانها تفویض میگردد.

۲) تجدید سازمان شرکتها- توانائی IFC در فراهم ساختن فنون گوناگون در زمینه‌های مالی، تخصصی و

میلیون دلار در بازارهای بین‌المللی سرمایه‌گذاری نمود که در مقایسه با سال قبل یعنی ۱۵۰ میلیون دلار استقراض از IBRD و ۱۰۰ میلیون دلار از محل جریان نقدینگی شرکت رقم قابل توجهی میباشد.

خدمات مشاوره‌ای سرمایه‌گذاری خارجی (FOREIGN INV. ADVISORY SERVICE) فعالیت خود را افزایش بخشید بطوریکه در سال مالی ۸۸ برای ۱۲ کشور بویژه در آسیا و آفریقا کمکهای فنی بمنظور ایجاد تغییرات در سیاستهای اقتصادی که منجر به تشویق سرمایه‌گذاریهای مستقیم خارجی در کشورهايشان میشود فراهم نمود. جهت تسهیل این کاریک صندوق امانی طی سال گذشته تاسیس گردید. IFC با شروع فعالیت آژانس بین‌المللی تضمین سرمایه‌گذاری (MIGA) همکاری خود را با آن سازمان شروع نمود.

از اقدامات قابل توجه و جدید IFC در این سال عرضه خدمات واسطه‌ای تکنولوژی بود. بدین صورت که تیم کوچکی در IFC تشکیل تا در ارتباط بیشتر با شرکتهائی در کشورهای در حال توسعه که نیاز به تکنولوژی دارند و آن شرکتهائی که میتوانند آن تکنولوژیها را عرضه کنند فعالیت نماید. البته این عملیات مقدماتی و آزمایشی میباشد لیکن IFC معتقد است که اینگونه اقدامات بسیار موثر و مفید خواهد بود.

در حمایت از این‌گونه فعالیتهای جدید، IFC دفاتر جدیدی را در لاگوس، کازابلانکا و توکیو گشوده است. دفتر توکیو که با کمک دولت ژاپن تاسیس شد بمنظور تحکیم روابط همکاری با شرکتهای و بانکهای ژاپنی در جهت پیشبرد فعالیتهای سرمایه‌گذاری مشترک ترتیب داده شده است.

طی سال مالی ۸۸، تغییراتی در روشهای داخلی IFC بمنظور کارآئی بیشتر آن به اجرا درآمد. رشد فعالیتهای IFC ضرورت تفویض برخی مسئولیتهای در زمینه تصمیم‌گیری به مدیران واحد سرمایه‌گذاری را ایجاب نمود در عین حال که نظارت کافی از سوی مدیریت عالی همچنان محفوظ باقی میماند.

در رابطه با تقویت وضعیت مالی IFC، درآمد خالص شرکت در سال مالی گذشته، برای دومین سال متوالی دو برابر (نسبت بسال قبل) شد یعنی به سطح کمی بیش از ۱۰۰ میلیون دلار بالغ گردید. تمام درآمد سال به عواید قبلی (باقیمانده عواید پس از توزیع سود سهام) اضافه شد. اساس چنین وضعیت مالی مستحکم، درآمد بالا از محل بهره‌وامها، سود سرمایه و درآمد سود سهام قابل توجه از محل خرید سهام شرکتهای، افزایش درآمد از محل وصول بدهی‌های عقب افتاده و کارمزدها و بازده خوب دارائیهای نقدی و کاهش میزان ذخایر برای زیان و امها بوده است. در آمد ناخالص به ۳۴۵/۶ میلیون دلار، ۶۰/۲ میلیون دلار بیش از سال قبل بالغ گردید. بقیه در صفحه ۴۸

منابع درآمد ناخالص شرکت در سال مالی ۸۸-۸۷ بقرار ذیل میباشد:

واحد: میلیون دلار

سال مالی ۸۸	سال مالی ۸۷	
۲۰۰/۴	۱۶۵/۰	بهره‌وامها
۱۵/۵	۱۱/۰	سود سهام
۳۲/۹	۴۰/۹	عواید واقعی از بابت فروش سهام
۲۹/۱	۱۹/۳	حق تعهد و سایر کارمزدها
۶۷/۷	۴۹/۲	بابت سپرده‌ها و اوراق بهادار
۳۴۵/۶	۲۸۵/۴	